

C'est la vie

A 2015-ös IgNobel-díjakról

2015. szeptember 17-én negyedszázados jubileumához érkezett az IgNobel-díjak átadója, amelyet a szokásoknak megfelelően a Harvard Egyetem Sanders-termében tartottak. (videófelvétel: <https://www.youtube.com/watch?v=MqVCL2VoZqU>). Az ünnepségen részt vevő (valódi) Nobel-díjasok névsora lényegében évek óta változatlan, s a ceremóniamester, Marc Abrahams is hatalmas tapasztalatot halmozott fel az évek során. A 2015-ös ünnepség központi témája az élet volt, mind tudományos, mind tudománytalan megközelítésben.

Szintén a hagyományokat követve tíz tudományos (vagy ilyen látszatot keltő) eredményt ismertek el, s a 2014-es szünet után a kémia ismét visszatért a díjazott tudományágak közé. Az este nagy nyertese (vagy vesztese?) a PLoS ONE folyóirat volt, amelyet három különböző díjnal is megemlítettek. A díjazottak és elismert eredményeik a bejelentés sorrendjében a következők voltak:

- **Kémia:** Callum Ormonde, Colin Raston, Tom Yuan, Stephan Kudlacek, Sameeran Kunche, Joshua N. Smith, William A. Brown, Kaitlin Pugliese, Tivoli Olsen, Mariam Iftikhar, Gregory Weiss annak kidolgozásáért, hogyan lehet egy főtt tojást legalább részlegesen ismét nyerssé alakítani (Chem-Bio-Chem **2015**, *16*, 393).
- **Fizika:** Patricia Yang, David Hu, Jonathan Pham, Jerome Choo annak az elméletnek a teszteléséért, hogy minden emlős 21 ± 13 másodperc alatt üríti ki a húgyhólyagját (Proc. Natl. Acad. Sci. USA **2014**, *III*, 11932).
- **Irodalom:** Mark Dingemanse, Francisco Torreira, Nick J. Enfield annak megfigyeléséért, hogy a „huh?” szó (vagy közvetlen megfelelője) minden emberi nyelven létezik (PLoS ONE **2013**, *8*, e78263).
- **Menedzsment:** Gennaro Bernile, Vineet Bhagwat, P. Raghavendra Rau annak felfedezéséért, hogy sok mai cégvezető gyerekkorában úgy élt át természeti katasztrófát, hogy semmilyen módon nem sérült meg, s ezért az átlagnál hajlamosabb a kockázatvállalásra (Journal of Finance **2016**, *21*, DOI: 10.1111/jofi.12432).
- **Közgazdaságtan:** A Bangkoki Rendőrség olyan intézkedések bevezetéséért, amelyek készpénzzel kompenzálják a kenőpénzeket el nem fogadó rendőröket.
- **Gyógyszerészet:** Hajime Kimata, Jaroslava Durdiaková, Peter Celec, Natália Kamodyová, Tatiana Sedláčková, Gabriela Repiská, Barbara Sviežená, Gabriel Minárik az elmélyült csó-

kolózás (és más intim tevékenységek) gyógyászati hasznának és egészségügyi következményeinek vizsgálatáért (Physiology and Behavior **2003**, *80*, 395; Sexual and Relationship Therapy **2004**, *19*, 151; Journal of Psychosomatic Research **2006**, *60*, 545; Forensic Science International Genetics **2013**, *7*, 124).

- **Matematika:** Elisabeth Oberzaucher annak matematikai modellezéséért, hogy a marokkói uralkodó, vérszomjas Mulaj Iszmail Ibn Sarif valóban nemzethetett-e 888 gyermeket 1697 és 1727 között (PLoS ONE **2014**, *9*, e85292).
- **Biológia:** Bruno Grossi, Omar Larach, Mauricio Canals, Rodrigo A. Vásquez, José Iriarte-Díaz annak megfigyeléséért, hogy ha egy csirke hátsó feléhez súllyal ellátott pálcát rögzítenek, akkor úgy kezd el járni, mint ahogy a mai elképzelések szerint a dinoszauruszok lépkedhettek (PLoS ONE **2014**, *9*, e88458).
- **Diagnosztika:** Diallyah Karim, Anthony Harnden, Nigel D'Souza, Andrew Huang, Abdel Kader Allouni, Helen Ashdown, Richard J. Stevens, Simon Kreckler annak bizonyításáért, hogy az akut vakbélgyulladást nagy biztonsággal azonosítani lehet úgy, hogy a fájdalom intenzitását figyelik meg, miközben autóval áthajtanak egy fekvőrendőron (BMJ **2012**, *345*, e8012).
- **Fiziológia és entomológia:** Justin Schmidt, a rovarcsípések által okozott fájdalom intenzitásának jellemzésére alkalmas Schmidt csípésfájdalmi index kifejlesztéséért; illetve Michael L. Smith önmagán végzett kísérletsorozatáért, amelyben azt állapította meg, hogy 25 különböző testrész közül melyeken a legfájdalmasabbak a méhcsípések (Archives of Insect Biochemistry and Physiology **1983**, *1*, 155; PeerJ **2014**, *2*, e338).

A tíz díjból nyolcat a helyszínen átvettek a saját költségükön odautazó kutatók, az irodalmi díj nyertesei pedig videóüzenetben köszönték meg az elismerést. A Bangkoki Rendőrség nem tudta – vagy nem akarta – átvenni a díjat.

Ugyancsak régi hagyomány, hogy a díjátadón bemutatnak egy minioperát. Ennek az idén „The Best Life” volt a címe, s a tradícióknak az is része, hogy az ősbemutató – a zeneszerető közönség nagy öröme – mindörökké az egyetlen bemutató marad.

Ha valaki nem nyert 2015-ben díjat, de még inkább, ha nyert, 2016. szeptember 22-én, a 26. IgNobel-díjátadón nagyobb szerencsével járhat.

Lente Gábor